

În atenția Consiliului
Superior al Procurorilor

R A P O R T
privind activitatea Inspecției procurorilor
în anul 2024

Chișinău
29 ianuarie 2025

CUPRINS:

Introducere	3
Verificarea sesizărilor disciplinare	5
a) <i>Evidență statistică</i>	5
b) <i>Problematici identificate</i>	6
Activitatea Inspecției procurorilor pe platforma Colegiului de disciplină și etică	7
a) <i>Procedurile preluate de la ex-Inspecția procurorilor</i>	7
b) <i>Proceduri disciplinare investigate de noua componentă a Inspecției procurorilor</i>	8
c) <i>Elemente de statistică finală</i>	8
Activitatea Inspecției procurorilor pe platforma Consiliului Superior al Procurorilor	9
Controale ordinare a activității organizatorice a Procuraturilor	11
Apărarea independenței și reputației profesionale a procurorilor	11
Executarea Planului de activitate a Inspecției procurorilor pentru anul 2024	12
Procesul legislativ și de reglementare	12
Pagina web	13
Instruiri	13
Unificarea practicilor Inspecției procurorilor.....	15
Vizite de studiu	15
Concluzii	15
Priorități	16

Introducere

La data de 31 iulie 2023 Parlamentul Republicii Moldova a votat în lectură finală Legea nr. 200 pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor), act normativ ce a fost publicat în Monitorul Oficial nr. 291-295 din 04.08.2023 și care a intrat în vigoare la data de 4 august 2023. Unele dintre modificările operate prin actul normativ enunțat supra au intrat în vigoare la data de 4 noiembrie 2023.

În temeiul cadrului normativ menționat *supra*, la data de 2 octombrie 2023 Inspecția procurorilor din subordinea Procurorului General și-a încetat activitatea, iar lucrările (sesizările) pendinte au fost transmise conform competenței Consiliului Superior al Procurorilor.

De jure la 4 noiembrie 2023 în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor a fost constituită Inspecția procurorilor, organ cu autonomie funcțională și, la aceeași dată, prin efectul legii, s-au suspendat procedurile disciplinare aflate în derulare în cadrul ex-Inspecției procurorilor și termenele de tragere la răspundere disciplinară. Potrivit redacției inițiale a actului normativ, procedurile disciplinare aflate în derulare și termenele de tragere la răspundere disciplinară urmau a fi reluate de noua componentă a Inspecției procurorilor (n.a. – *funcționalitatea Inspecției procurorilor din subordinea Consiliului Superior al procurorilor a fost condiționată de numirea în funcție a cel puțin 4 inspector¹*).

În conformitate cu prevederile art. 89¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, Inspecția procurorilor este constituită din 9 inspector, numiți în funcție pentru un mandat unic de 6 ani. Înscrierea celor 9 unități de inspector în Inspecția procurorilor în structura de personal a Consiliului Superior al Procurorilor (*1 funcție de inspector-șef și 8 unități de inspector*) s-a realizat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-165/2023 din 06.10.2023 cu privire la modificările administrative în organigrama și statul de personal al Consiliului Superior al Procurorilor, modificată prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-193/2023 din 17.11.2023.

În scopul implementării Legii nr.200/2023, începând cu data de 23 octombrie 2023 și până la finele anului 2024, Consiliul Superior al Procurorilor a inițiat 6 (șase) concursuri pentru ocuparea a 8 unități de inspector în cadrul Inspecției procurorilor și a inspectorului-șef, după cum urmează:

№	Funcția anunțată la concurs	№ unități	Data anunțării concursului	Concurs prelungit	Actul - rezultatul concursului	Titularul numit pe post
1	Inspector-șef	1	Hotărârea CSP nr.1-175/2023 din 23.10.2023	Hotărârea nr.1-198/2023 din 24.11.2023	Hotărârea nr.1-90/2024 din 28.03.2024	Roșioru Mircea
2	Inspector	8	Hotărârea CSP nr.1-175/2023 din 23.10.2023	-	Hotărârea nr.1-78/2024 din 04.03.2024	Roșioru Mircea Gratii Tudor Eșanu Igor

¹ Art. VI alin. (13) al Legii nr.200/2023

3	Inspector	4	Hotărârea CSP nr.1-89/2024 din 14.03.2024		Hotărârea nr.1-297/2024 din 24.09.2024	Miron Constantin
4	Inspector	3	Hotărârea CSP nr.1-119/2024 din 08.05.2024		Hotărârea nr.1-187/2024 din 03.07.2024	Încheiat prin nerealizare
5	Inspector	3	Hotărârea CSP nr.1-204/2024 din 08.07.2024		Hotărârea nr.1-297/2024 din 24.09.2024	Încheiat prin nerealizare
6	Inspector	5	Hotărârea CSP nr.1-307/2024 din 26.09.2024			În derulare la 31.12.2024

La distanță de aproape 1 an și 2 luni (n.a. – *de la 23.10.2023*), cu toată diligența depusă, Consiliul Superior al Procurorilor a reușit să angajeze în funcție doar inspectorul-șef și 3 inspectori (*37,5% din statul de personal*).

Exercițiul de lansare a concursurilor a scos în evidență o reticență din partea potențialilor candidați la aceste funcții or, majoritatea dintre ei, din perspectiva condițiilor exigente de accedere în profesie, au considerat funcțiile de inspector ca fiind neatractive, în virtutea plafonului salarial stabilit versus instabilitatea (*mandat unic de 6 ani, fără drept de reînnoire*), responsabilitatea și sarcinile funcției.

Starea de lucruri descrisă *supra* a determinat legislativul să modifice cadrul legal în partea condiționalității devenirii funcționale a Inspecției procurorilor și, la 31.07.2024, s-a votat Legea nr.226 pentru modificarea unor acte normative (aspecte organizatorice privind sistemul judecătoresc și Institutul Național al Justiției), act normativ publicat în Monitorul Oficial nr. 380 - 382 din 5 septembrie 2024. Astfel, prin Art. X din legea ante-menționată, s-a abrogat alineatul (13) din Art. VI al Legii nr.200/2023 pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor), normă care prevedea că „Inspecția procurorilor se consideră funcțională la numirea a cel puțin 4 inspectori”.

Pe cale de consecință, la 06.09.2024 inspectorul-șef al Inspecției procurorilor, a adoptat Decizia² cu privire la constatarea funcționalității Inspecției procurorilor începând cu data de 09.09.2024 și a dispus reluarea procedurilor disciplinare și a termenelor de tragere la răspundere disciplinară ale procurorilor, suspendate la data de 4 noiembrie 2023, prin efectul Legii nr.200/2023.

² <https://www.csp.md/sites/default/files/inline-files/Decizie%20IP%20din%2006.09.2024.pdf>
Raport de activitate al Inspecției procurorilor pentru anul 2024

Verificarea sesizărilor disciplinare

a) Evidență statistică:

La 09.09.2024 - data devenirii funcționale a Inspecției procurorilor, pe rolul Inspecției procurorilor, se afla următorul volum de sesizări:

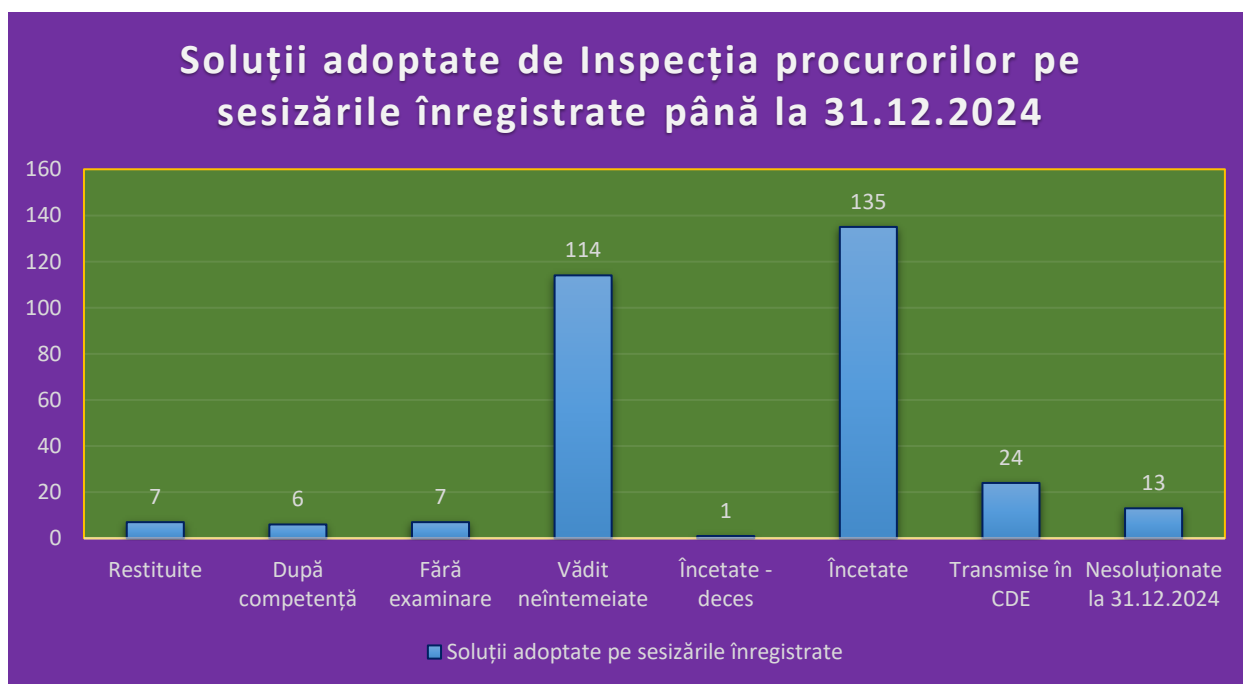
- **20** de sesizări restante de la ex-Inspeția procurorilor;
- **233** de sesizări înregistrate la Aparatul Consiliului Superior al Procurorilor.

În intervalul 09.09.2024 – 31.12.2024 Secția juridică și management al documentelor Inspecției procurorilor a înregistrat alte **113** sesizări. Din cele 113 sesizări înregistrate, inspectorii din cadrul Inspecției procurorilor s-au autosesizat în **3** cazuri (n.a. - *de fiecare dată a fost sesizat Colegiul de disciplină și etică*).

În **5** cazuri, în rezultatul deficiențelor identificate în procesul realizării verificărilor sesizărilor, Inspeția procurorilor a recomandat Procurorului General sau, după caz, procurorilor ierarhic superiori, intervenția lor, fie pentru elaborarea actelor normative care să reglementeze anumite viduri normative, fie pentru intervenții în anumite cauze penale concrete.

În total, pe parcursul anul 2024 în gestiunea inspectorilor Inspecției procurorilor s-au aflat **366** de sesizări.

Schematic, activitatea Inspecției procurorilor pe această platformă, se prezintă conform datelor diagramei ce urmează:

Astfel, în cele 366 de sesizări aflate în circuitul instituțional al Inspecției, inspectorii au adoptat soluții după cum urmează:

- **6** sesizări au fost remise de către Inspeția procurorilor după competență, altor instituții;

- **7** sesizări au fost restituite autorilor în vederea conformării acestora condițiilor de formă și conținut;

- **7** sesizări au fost lăsate fără examinare și arhivate, pe motiv că prezentau limbaj injurios sau ofensator;

- **114** sesizări, la etapa verificării prealabile, au fost respinse ca fiind vădit neîntemeiate;

- **1** (una) procedură disciplinară a fost încetată pe motivul intervenirii decesului procurorului;

- pe marginea a **135** de sesizări au fost adoptate decizii de încetare a procedurii disciplinare, pe motiv că nu s-a identificat niciun temei de tragere la răspundere disciplinară;

- pe **24** de sesizări au fost adoptate decizii de sesizare a Colegiului de disciplină și etică;

- **13** sesizări erau nesoluționate către data de 31.12.2024.

Din numărul total de 366 de sesizări, **55** au fost considerate repetate sau, după caz, suplimentare, fiind conexe la sesizările primare (n.a. - **311**).

Repartizarea sesizărilor de către inspectorul-șef s-a realizat potrivit sistemului ciclic, în acord cu pct. 210 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspecției procurorilor. În acest sens, de către inspectorul-șef au fost emise **363** de dispoziții de repartizare a sesizărilor.

Repartizarea ciclică a sesizărilor *per* inspector, inclusiv cu luarea în considerare a situațiilor ce impuneau conexarea acestora, a constatat următoarea sarcină de lucru:

- **71** sesizări – inspectorul-șef, Mircea Roșioru;

- **122** sesizări – inspectorul, Tudor Gratii;

- **126** sesizări – inspectorul, Igor Eșanu;

- **47** sesizări – inspectorul, Constantin Miron (n.a. – *și-a început activitatea la 01.10.2024, la o primă etapă sesizările fiindu-i repartizate în conformitate cu pct. 212 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspecției procurorilor*).

În temeiul declarațiilor de abținere ale inspectorilor, inspectorul-șef a adoptat **4** decizii prin care acestea au fost soluționate, cu retragerea sesizărilor din gestiune și repartizarea repetată, altui inspector, potrivit sistemului ciclic.

Cereri de recuzare a inspectorilor sau, după caz, inspectorului-șef, din partea persoanelor interesate, nu au fost înaintate.

b) Problematici identificate:

Activitatea de verificare prealabilă și cea de verificare pe fond a sesizărilor prin care se pretinde comiterea de către procurori a unor abateri disciplinare, a identificat mai multe deficiențe, după cum urmează:

- o mare parte a sesizărilor prin care se cere angajarea răspunderii disciplinare a procurorilor vizează dezacordul autorilor sesizărilor cu soluțiile adoptate de procurori (n.a. - *chiar și în situațiile în care actele procurorilor au trecut testul controlului judiciar*) și, aceștia intervin de asemenea manieră, în speranța că Inspecția procurorilor va dispune anularea soluțiilor procurorilor/judecătorilor. În pofida publicării pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, directoriul Inspecția procurorilor, a informației cu privire la cazurile în care Inspecția

NU³ are competențe de intervenție, sesizările din această categorie sunt destul de frecvente.

- o categorie aparte de „abonați” în a depune sesizări cu caracter disciplinar, au făcut din această activitate o îndeletnicire, pierzând la un moment dat șirul și esența sesizărilor depuse. Astfel, se solicită tragerea la răspundere disciplinară a procurorilor pentru acțiuni de transmitere a lucrărilor conform competenței teritoriale/materiale; pentru faptul că în scrisoarea de răspuns nu i s-a comunicat la care dintre adresările sale acesta se referă (nr. și dată); pentru faptul că procurorii nu au examinat adresările anume în maniera procedurală solicitată etc.

- potrivit art.42 din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, o procedură disciplinară începe de drept din momentul depunerii sesizării cu privire la fapta ce poate constitui abatere disciplinară la Inspekția procurorilor. Inițierea unei proceduri disciplinare are repercusiuni în cariera procurorului or, acesta nu poate fi promovat, nu poate fi încurajat și, în cele din urmă, nu poate solicita în timp util încetarea raporturilor de muncă. Similar judecătorilor naționali, precum și cadrului legal disciplinar din România cu privire la magistrați, este necesară reglementarea unei etape de admisibilitate a sesizărilor, iar decizia de inițiere a procedurii disciplinare ar trebui acordată inspectorilor Inspekției procurorilor.

- am menționat că, pe parcursul anului 2024, inspectorii au adoptat **114** decizii, prin care sesizări ale autorilor au fost respinse ca fiind vădit neîntemeiate. În pofida pregătirii unui proiect de modificare a Legii nr.3/2016, a Regulamentelor privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică și a Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Inspekției procurorilor, până în prezent, datorită divergențelor dintre cadrul legal și cel instituțional, nu a fost demarată procedura de soluționare a contestațiilor împotriva acestei categorii de decizii a Inspekției procurorilor.

Activitatea Inspekției procurorilor pe platforma Colegiului de disciplină și etică

a) Procedurile preluate de la ex-Inspekția procurorilor

La data de 09.09.2024 pe rolul Colegiului de disciplină și etică se aflau **45** proceduri disciplinare, anterior gestionate de către ex-Inspekția procurorilor. Cele 45 de proceduri vizau:

- **36** de contestații împotriva deciziilor de încetare a procedurii disciplinare;

- **1** contestație împotriva unui răspuns al ex-Inspekției procurorilor, formulat în condițiile art. 44 alin.(3) din legea nr.3/2026 cu privire la Procuratură;

- **8** proceduri disciplinare inițiate în privința a **7** procurori.

La finele perioadei de raport (31.12.2024), pe rolul Colegiului de disciplină și etică, din stocul total al procedurilor preluate (8 proceduri), au rămas nesoluționate **4** proceduri disciplinare în privința procurorilor (n.a. – *Sușițaia M., Căruceru V., Cherpec M. și Nani L.*).

³ <https://csp.md/inspectia-procurorilor/competenta>

Într-un caz, s-a dispus conexarea a **2** (două) proceduri și, pentru concurs de abateri disciplinare, sancțiunea disciplinară definitivă a fost stabilită – *mustrare* (cazul *procuroarei N.Livadaru*)⁴.

Pe motivul apariției unor circumstanțe noi (e.g. – *casarea încheierii protocolare privind aplicarea amenzii pentru neprezentarea în ședința de judecată*⁵; *copiile cererilor, acțiunilor în judecată și hotărârilor instanțelor judecătorești adoptate pe marginea acestora, vin să dovedească că cet.E.L. la soluționarea problemelor personale a acționat în limita cadrului legal reglementat pentru toți cetățenii*⁶), Colegiul de disciplină și etică a încetat **2** (două) proceduri disciplinare constatând lipsa abaterii disciplinare (*cazurile procurorului Bratuțel A. și a ex-procuroarei Luca E.*). Aceste două hotărâri ale Colegiului de disciplină și etică nu au fost contestate de către inspectori în Consiliul Superior al Procurorilor.

În rezultatul examinării celor **36** de contestații împotriva deciziilor de încetare a procedurii disciplinare adoptate de ex-Inspekția procurorilor, în **35** de cazuri Colegiul de disciplină și etică le-a respins ca fiind neîntemeiate, într-un (**1**) caz dispunând noii Inspekții a procurorilor efectuarea investigațiilor suplimentare (*speța Stepuleac A. versus procurorul Boblic M.*).

Prin Hotărârea Colegiului de disciplină și etică nr. 3-6/2024 din 22.10.2024, a fost respinsă contestația împotriva răspunsului ex-Inspekției procurorilor, prin care s-a refuzat în examinarea unei sesizări disciplinare prescise.

În vederea asigurării funcționalității Colegiului de disciplină și etică, pentru înlocuirea inspectorilor care și-au încetat activitatea în ex-Inspekția procurorilor și nu s-au regăsit în noua componentă a Inspekției procurorilor, inspectorul-șef a emis **28** de dispoziții de înlocuire a ex-inspectorilor.

b) Proceduri disciplinare investigate de noua componentă a Inspekției procurorilor

După cum am menționat *supra*, în cele 24 de proceduri disciplinare cu care a fost sesizat Colegiul de disciplină și etică după data de 09.09.2024, au fost pronunțate hotărâri după cum urmează:

- **4** hotărâri de sancționare a procurorilor (**3** *avertismente* [Andronic T.; Bahnari I.; Erhan V.] și una (**1**) *mustrare* [Tian N.];
- în **4** proceduri în privința a **5** procurori [Machidon V., Dulgheru A., Capcelea A., Solomei N. și Grigoriev A.], Colegiul de disciplină și etică a pronunțat hotărâri de încetare a procedurilor disciplinare, pe motiv că nu a constatat comiterea abaterii disciplinare. Cele 4 hotărâri de încetare a procedurii disciplinare au fost contestate de către inspectori în Consiliul Superior al Procurorilor.

La finele perioadei de raport, pe rolul Colegiului de disciplină și etică au rămas **16** proceduri disciplinare nesoluționate în privința a **15** procurori.

În aceeași perioadă, Colegiul de disciplină și etică a soluționat **18** contestații declarate împotriva deciziilor de încetare a procedurilor disciplinare adoptate de

⁴ <https://csp.md/sites/default/files/2024-12/Hotărârea%20CDE%20nr.%203-24-2024%20din%2020.11.2024%20Natalia%20Livadaru.pdf>

⁵ <https://csp.md/sites/default/files/2024-12/Hotărârea%20CDE%20nr.%203-25-2024%20din%2020.11.2024.pdf>

⁶ https://csp.md/sites/default/files/2024-12/hotarirea_cde_nr_3-52-2024_din_13.12.2024_evghenia_luca.pdf

Inspecția procurorilor, din ele, **17** contestații au fost respinse și **1** (una) contestație a fost admisă, cu dispunerea efectuării investigațiilor suplimentare de către inspecție [Oanța V.].

c) Elemente de statistică finală:

Spețe soluționate de Colegiul de disciplină și etică:

- **5** hotărâri ale Colegiului de disciplină și etică, rezultate din 6 proceduri, privind sancționarea disciplinară a **5** procurori;
- **7** hotărâri ale Colegiului de disciplină și etică, rezultate din 6 proceduri, prin care procedurile disciplinare în privința a **7** procurori au fost încetate, pe motiv că Colegiul nu a constatat comiterea abaterii disciplinare;
- **2** (două) contestații admise de Colegiul de disciplină și etică, declarate împotriva deciziilor de încetare a procedurii disciplinare, adoptate de către Inspecția procurorilor în privința a **2** (doi) procurori, cu dispunerea efectuării investigațiilor suplimentare;
- **52** contestații respinse de Colegiul de disciplină și etică, declarate împotriva deciziilor de încetare a procedurilor disciplinare adoptate de către Inspecția procurorilor;
- **1** contestație respinsă de Colegiul de disciplină și etică, împotriva unui răspuns al ex-Inspecției procurorilor, formulat în condițiile art. 44 alin.(3) din legea nr.3/2026 cu privire la Procuratură.

Spețe pendinte la Colegiul de disciplină și etică:

- **20** proceduri disciplinare în care sunt vizați **19** procurori ;
- **15** contestații împotriva deciziilor de încetare a procedurii disciplinare;
- **35** de contestații împotriva deciziilor Inspecției procurorilor, adoptate în condițiile art. 44 alin.(3) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură.

Activitatea Inspecției procurorilor pe platforma Consiliului Superior al Procurorilor

Procedurile preluate de la ex-Inspecția procurorilor:

La data de 09.09.2024 pe rolul Consiliului Superior al Procurorilor, în ordine de contestare, se aflau **129** de hotărâri ale Colegiului de disciplină și etică pronunțate pe proceduri disciplinare, anterior gestionate de către ex-Inspecția procurorilor. Cele 129 de proceduri vizau:

- **6** contestații împotriva Hotărârilor de aplicare a sancțiunilor disciplinare;
- **16** contestații împotriva Hotărârilor de încetare a procedurii disciplinare, pe motiv că nu a fost comisă o abatere disciplinară;
- **2** (două) contestații împotriva Hotărârilor de sistare a procedurii disciplinare, pe motiv că a expirat termenul de tragere la răspundere disciplinară;
- **1** (una) contestație împotriva Hotărârii de restituire a procedurii disciplinare pentru efectuarea investigațiilor suplimentare;
- **103** contestații împotriva Hotărârilor Colegiului, prin care au fost respinse contestațiile declarate împotriva deciziilor ex-Inspecției procurorilor de

încetare a procedurilor disciplinare, pe motiv că nu s-a identificat niciun temei de tragere la răspundere disciplinară;

- **1** (una) contestație împotriva unei încheieri protocolare a Colegiului de disciplină și etică.

Din cele 6 (șase) contestații înaintate împotriva Hotărârilor de aplicare a sancțiunilor disciplinare, s-au examinat **4** contestații, cu menținerea sancțiunilor aplicate prin Hotărârile Colegiului de disciplină și etică, după cum urmează:

- **2** procurori sancționați cu *eliberarea din funcție* [Martea V. și Bugăescu L.];
- **1** (unu) procuror sancționat cu *retrogradarea din funcție* [Mititelu S.];
- **1** (unu) procuror sancționat cu *avertisment* [Tian N.].

Cele **3** (trei) hotărâri ale Consiliului Superior al Procurorilor care vizau sancționarea procurorilor cu eliberarea din funcție și, corespunzător, retrogradarea din funcție, sunt contestate la Curtea Supremă de Justiție fiind pe rolul instanței supreme.

Prin încheierea irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 04.12.2024, s-a respins cererea de suspendare a executării hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-359/2024 din 06.11.2024 și a hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-132/2022 din 04.11.2022, până la soluționarea irevocabilă a cererii de chemare în judecată, depusă de Mititelu Sergiu, ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-403/2024 din 16.12.2024, prin care a fost menținută sancțiunea disciplinară în forma *avertisment*-ului în privința procurorului Tian N., a devenit irevocabilă prin neatacare.

Consiliul Superior al Procurorilor a examinat **24** de contestații împotriva Hotărârilor Colegiului de disciplină și etică, prin care s-au respins contestațiile declarate împotriva deciziilor ex-Inspecției procurorilor de încetare a procedurilor disciplinare, pe motiv că nu s-a identificat niciun temei de tragere la răspundere disciplinară, toate fiind respinse ca neîntemeiate.

Contestația procurorului V.Căruceru împotriva deciziei protocolare adoptate de Colegiul de disciplină și etică în ședința din 16.12.2022⁷, în propria-i cauză disciplinară, a fost respinsă ca neîntemeiată prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-360/2024 din 16.12.2024⁸.

În vederea asigurării funcționalității Consiliului Superior al Procurorilor pe platforma examinării contestațiilor împotriva Hotărârilor Colegiului de disciplină și etică, pentru înlocuirea inspectorilor care și-au încetat activitatea în ex-Inspecția procurorilor și nu s-au regăsit în noua componentă a Inspecției procurorilor, inspectorul-șef a emis **15** dispoziții de înlocuire a ex-inspectorilor.

La finele perioadei de raport (31.12.2024), pe rolul Consiliului Superior al Procurorilor, din stocul total al procedurilor preluate de la ex-Inspecția procurorilor, au rămas nesoluționate:

⁷ Lipsa unui cadru normativ care să reglementeze posibilitatea reluării examinării cauzei disciplinare pentru administrarea unor elemente de fapt suplimentare, în baza unei decizii protocolare, după retragerea Colegiului în deliberare pentru pronunțarea hotărârii pe fond.

⁸ <https://www.csp.md/sites/default/files/2024-11/360.%20Hot.%20C%C4%83ruceru%20%28contesta%C8%9Bie%20respinsa%29.pdf>

- 2 (două) Hotărâri de sancționare adoptate de Colegiul de disciplină și etică în privința a doi procurori [Darii V. și Tian N. – ambii sancționați cu *mustrare*].
- 16 contestații împotriva Hotărârilor de încetare a procedurii disciplinare, pe motiv că nu a fost comisă o abatere disciplinară;
- 2 (două) contestații împotriva Hotărârilor de sistare a procedurii disciplinare, pe motiv că a expirat termenul de tragere la răspundere disciplinară;
- 79 contestații împotriva Hotărârilor Colegiului, prin care au fost respinse contestațiile declarate împotriva deciziilor ex-Inspecției procurorilor de încetare a procedurilor disciplinare, pe motiv că nu s-a identificat niciun temei de tragere la răspundere disciplinară;
- 1 (una) contestație împotriva Hotărârii de restituire a procedurii disciplinare pentru efectuarea investigațiilor suplimentare.

La această sarcină de lucru, se adaugă alte 38 de Hotărâri adoptate de către Colegiul de disciplină și etică contestate în perioada 11.10.2024 – 31.12.2024.

Controale ordinare a activității organizatorice a Procuraturilor

În conformitate cu prevederile art.89¹ alin.(8) lit. a) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și pct. 11 și 12 din Planul de activitate a Inspecției procurorilor pentru anul 2024⁹, la datele de 17 și, corespunzător, la 18 decembrie 2024, Inspecția procurorilor, în componentă deplină, a efectuat verificarea activității organizatorice a Procuraturilor raioanelor Rezina și Soroca.

Conform dispozițiilor semnate de inspectorul-șef, din perspectivă temporală, controalele au vizat perioada 01.01.2023 – 17.12.2024 și s-au extins asupra următoarelor domenii de competență: managementul instituțional; înregistrarea, evidența și soluționarea sesizărilor despre infracțiuni; exercitarea urmăririi penale; conducerea urmăririi penale; reprezentarea învinuirii în instanța de judecată.

La finele perioadei de raport, echipa de inspectori definitivă rapoartele cu privire la rezultatele controalelor ordinare a activității organizatorice a Procuraturilor raioanelor Rezina și Soroca.

Apărarea independenței și reputației profesionale a procurorilor

La 30 august 2023 procurorii în Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Principal, PI și MM, au înaintat Consiliului Superior al Procurorilor cereri aflate în conexitate, prin care au solicitat să le fie apărată onoarea și demnitatea de procuror.

Prin Dispoziția inspectorului-șef al Inspecției procurorilor din 10.09.2024, cererile menționate *supra* au fost repartizate pentru verificare inspectorului în Inspecția procurorilor, Igor Eșanu. Verificările realizate de Inspecția procurorilor, au constatat că, în paralel, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale investighează o cauză în care urmărirea penală a fost pornită pe indicii infracțiunii prevăzute de art.177 alin.(2) lit. a) Cod penal, pe faptul pretinselor acțiuni de intimidare ale procurorilor. Constatând că aspectele invocate în cuprinsul cererilor de apărare a onoarei și demnității fac și obiectul investigației în cadrul cauzei penale, în temeiul pct. 195 din Regulamentul cu privire la

⁹ Aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-322/2024 din 07 octombrie 2024.
Raport de activitate al Inspecției procurorilor pentru anul 2024

organizarea și funcționarea Inspecției procurorilor, la 25 octombrie 2024, dl inspector Igor Eșanu a dispus amânarea verificării cererilor procurorilor PI și MB, cu privire la apărarea independenței și/sau reputației profesionale a procurorilor, până la rămânerea definitivă a soluției adoptate în cauza penală. Decizia astfel adoptată a fost comunicată de dl inspector Eșanu autorilor sesizării și Consiliului Superior al Procurorilor.

Alte cereri cu privire la apărarea independenței și/sau reputației profesionale a procurorilor, în gestiunea Inspecției procurorilor, nu au fost înregistrate.

Executarea Planului de activitate a Inspecției procurorilor pentru anul 2024

La 07.10.2024 prin Hotărârea nr.1-322/2024¹⁰, Consiliul Superior al procurorilor a aprobat proiectul planului de activitate a Inspecției procurorilor pentru anul 2024¹¹. Prioritizarea activităților, cu focusarea pe soluționarea în termenele prevăzute de lege și actele normative instituționale a stocului de 366 de sesizări, inclusiv necompletarea statelor de personal, a determinat ca unele activități programate să nu poată fi executate, din motive obiective, către finele perioadei de raportare.

Din cele 19 activități planificate, rămân în continuare pe agenda Inspecției procurorilor, următoarele activități:

- completarea statelor de personal ale Inspecției procurorilor și a Secției juridică și management a documentelor Inspecției procurorilor (n.a. - *la data elaborării prezentului raport, în cadrul Inspecției procurorilor erau vacante 4 unități de inspector*) [pct.2 din Plan];

- program Integrat de Gestionare a Lucrărilor Inspecției (PIGLI) achiziționat și implementat și Elaborarea Regulamentului privind modalitatea de distribuire aleatorie a sesizărilor cu privire la faptele ce pot constitui abateri disciplinare. Aceste două activități rămân în continuare pe agendă or, Consiliul Superior al Procurorilor, cu concursul partenerilor externi, este în proces de elaborare, creare și achiziționare a sistemului informațional „e-CSP”, care va include și modulul „e-Disciplinar” [pct.4 și 5 din Plan];

- controale inopinate, derivate din examinarea unui caz sesizat sau unei deficiențe constatate de Inspecția procurorilor în proces de activitate. Pe de o parte, nu au existat cazuri sesizate care ar fi determinat Inspecția procurorilor să acționeze inopinat, iar pe de altă parte, astfel de acțiuni nu au fost realizate din cauza insuficienței de personal [pct.10 din Plan].

- evaluarea independentă a practicilor Inspecției procurorilor și ale Colegiului de disciplină și etică a procurorilor și a procedurilor de examinare a faptelor care constituie abateri disciplinare [pct.18 din Plan]. Pe această platformă se înscriu proiectele celor 8 ghiduri, nedefinitivate încă (n.a. - *sunt definitivate în proporție de 75%*), la care se vor adăuga alte 2 ghiduri ce vor reglementa modalitatea

¹⁰ <https://csp.md/sites/default/files/2024-12/322.%20Proiect%20Hot.%20plan%20IP%202024-EP.pdf>

¹¹ <https://csp.md/sites/default/files/2024-12/Program%20activitate%20IP%202024.pdf>

de realizare de către Inspekția procurorilor a controalelor ordinare și inopinate la procuraturi și cu referire la procuror concreți.

Procesul legislativ și de reglementare

Pe parcursul anului 2024 inspectorii Inspekției procurorilor, de comun cu membrii Consiliului Superior al Procurorilor, au fost parte a grupului de lucru care a elaborat proiectul Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Inspekției procurorilor. Documentul final a fost aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-232/2024 din 07.08.2024¹².

Odată cu devenirea funcțională a Inspekției procurorilor, au fost identificate omisiuni de reglementare, inclusiv aspecte ce necesitau a fi concretizate, motiv pentru care Inspekția procurorilor a intervenit cu o inițiativă de modificare a Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Inspekției procurorilor și, în comun cu membrii Colegiului de disciplină și etică, au fost propuse modificări inclusiv la Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică.

Deopotrivă cu inițiativa de modificare a regulamentelor menționate supra, Inspekția procurorilor, în comun cu Secția legislație din cadrul Aparatului Consiliului Superior al Procurorilor, a elaborat un proiect de modificare a Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură. Proiectul vizează aspecte cheie menite să eficientizeze procedurile disciplinare în privința procurorilor, inclusiv să reglementeze viduri operaționale. În luna octombrie 2024 proiectul de modificare a Legii nr.3/2016 a fost transmis pentru promovare Ministerului Justiției.

Pagina web

Pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor a fost instituit directoriul „Inspekția procurorilor”, cu următoarele subdirectorii: „Competența”, „Componenta”, „Rapoarte de activitate”, „Planuri de activitate” și „Anunțuri”. Directoriul „Inspekția procurorilor” este actualizat la zi, persoanele interesate putând accesa informații utile despre activitatea și funcționarea inspectorilor și a Inspekției procurorilor, inclusiv putând accesa modele de sesizare a Inspekției procurorilor.

Instruiri

În cadrul concursului pentru selectarea inspectorului-șef al Inspekției procurorilor, inspectorul-șef și-a asumat elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției, prin completarea listei beneficiarilor de instruire continuă, în cadrul Institutului Național al Justiției, cu inspectorii din cadrul Inspekției procurorilor. Urmare a dialogului și cooperării cu Inspekția judiciară, acel proiect de lege a fost definitivat și transmis în luna aprilie 2024 Ministerului Justiției. Prin Legea nr. 226/2024 pentru modificarea unor acte normative (aspect organizatorice privind sistemul judecătoresc și Institutul Național al Justiției), Legea nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției a fost completată cu articolul 32¹, astfel fiind instituită obligația inspectorilor-judecători

¹² https://csp.md/sites/default/files/inline-files/Regulament%20Inspekția%20procurorilor%20FINAL_2.pdf

din cadrul Inspecției judiciare și a inspectorilor din cadrul Inspecției procurorilor să participe la programe de formare continuă, organizate de Institut, cu durata de cel puțin 40 de ore anual.

În context, în Planul calendaristic modular de formare continuă a personalului instanțelor judecătorești, consilierilor de probațiune, avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat, consultanților procurorilor, inspectorilor judecătorești din cadrul Inspecției judiciare și a inspectorilor din cadrul Inspecției procurorilor, pentru semestrul I al anului 2025, anexă nr.2 la Ordinul Directorului INJ nr. 3-25/G din 6 ianuarie 2025, pentru inspectorii procurori au fost programate următoarele instruirii:

MODULUL ACTIVITATEA INSPECTORILOR-JUDECĂTORI ȘI INSPECTORILOR DIN INSPECȚIA PROCURORILOR			
№	Data	Tematica	Beneficiari
1	3 aprilie	<i>Seminar: Particularitățile examinării sesizărilor de către Inspecția Judiciară și Inspecția Procurorilor. Cercetarea disciplinară</i>	Toți inspectorii din Inspecția procurorilor
2	23 aprilie	<i>Seminar: Scrierea și argumentarea juridică a actelor emise de Inspecția Judiciară și Inspecția Procurorilor</i>	
3	29 aprilie	<i>Curs de instruire: Particularitățile susținerii cauzei disciplinare în fața organelor de autoadministrare și a CSJ</i>	

De rând cu completarea cadrului legal, în rezultatul dialogului cu partenerii de dezvoltare, în anul 2024 inspectorii din cadrul Inspecției procurorilor au beneficiat de următoarele instruirii specifice:

În corespundere cu Hotărârea Consiliul Superior al Procurorilor nr.1-356/2024 din 31.10.2024¹³, inspectorii din cadrul Inspecției procurorilor Igor Eșanu, Tudor Gratii și Constantin Miron, precum și inspectorul-șef, Mircea Roșioru, au fost delegați pentru participare la activitatea de formare continuă cu genericul „Etica și deontologia judecătorilor. Limitele libertății de exprimare a judecătorilor”, organizată de Institutul Național al Justiției în data de 19 noiembrie 2024.

Sesiunea de instruire desfășurată în zilele de 25 și 26 noiembrie 2024 a abordat aspecte esențiale legate de independența și autonomia profesională a sistemului judiciar, precum și de răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor, conform standardelor Consiliului European. În prima zi, profesorul Lorena Bachmaier Winter a prezentat standardele europene privind răspunderea disciplinară, abaterile disciplinare și etica judiciară, subliniind importanța acestor principii pentru asigurarea unui sistem judiciar independent și echitabil. Au fost discutate și exemple de bune practici din alte jurisdicții, cu focus pe investigarea abaterilor disciplinare în conformitate cu jurisprudența CtEDO. De asemenea, s-au discutat căile de atac împotriva deciziilor disciplinare, iar profesorul Horatius Dumbrava a oferit exemple practice și considerații esențiale pentru implementarea corectă a acestor proceduri.

¹³ <https://csp.md/sites/default/files/2024-11/356.%20Hot.%20delegare%20instruire%20%20IP.pdf>

Unificarea practicilor Inspecției procurorilor

Cu sprijinul oferit de Asociația Barourilor Americane, Sucursala Illinois Chișinău (ABA ROLI Moldova), inspectorul-șef, împreună cu doamna expert Tamara Manea, au contribuit la elaborarea unui set de Ghiduri referitoare la abaterile disciplinare comise de către procurori.

Aceste Ghiduri au ca scop principal standardizarea și clarificarea procedurilor și principiilor aplicabile în cadrul răspunderii disciplinare ale procurorilor, având un caracter intern, destinat exclusiv pentru utilizare de către instituțiile abilitate în acest domeniu. Ghidurile vizează întărirea coerenței și uniformității practicii disciplinare, având în vedere necesitatea unui cadru predictibil și transparent pentru evaluarea comportamentului profesional al procurorilor.

În prezent, documentele se află într-o fază avansată de elaborare, iar procesul continuă cu integrarea unor exemple concrete și relevante din jurisprudența organelor de autoadministrare și a instanțelor judiciare naționale.

Versiunea finală a ghidurilor se preconizează a fi aprobată în primul semestru al anului 2025, având ca scop furnizarea unui instrument eficient pentru îmbunătățirea calității activității Inspecției Procurorilor și a proceselor disciplinare din sistemul judiciar.

Cu susținerea partenerilor externi, după selectarea noilor membri ai Colegiului de disciplină și etică, suntem în discuții pentru realizarea unor ateliere de lucru în care să fie dezbătute aceste ghiduri, atelier la care ne propunem să antrenăm participarea tuturor inspectorilor, a membrilor Consiliului Superior al Procurorilor și ai Colegiului de disciplină și etică.

Vizite de studiu

În perioada 3-7 iunie 2024, reprezentanții Consiliului Superior al Procurorilor din Republica Moldova, delegație din care a făcut parte și inspectorul-șef al Inspecției procurorilor, au întreprins o vizită de studiu la Consiliul Superior al Magistraturii și alte instituții de drept public, din România. Între instituțiile vizitate, la 5 iunie a avut loc o ședință de lucru la sediul Inspecției judiciare, Direcția de inspecție pentru procurori. Urmare a schimbului de opinii și experiențe avute cu dna inspector șef-adjunct Mihaela-Florina Focică, directorul interimar al Direcției de inspecție pentru procurori Liviu Mustăță și inspectorul Gheorghe Șpaiuc, s-a venit cu un set de propuneri care, ulterior, au fost incluse atât în proiectul de modificare a Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură, cât și în proiectul de modificare a Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Inspecției procurorilor. Deopotrivă, în centrul discuțiilor s-au aflat metodele și procedurile adoptate de Inspecția judiciară din România în vederea recrutării inspectorilor judiciari, mecanismele de monitorizare și evaluare a activității magistraților, inclusiv abordări inovative în materia răspunderii disciplinare.

Concluzii

În scurta perioadă de funcționalitate a Inspecției Procurorilor, activitatea acesteia s-a caracterizat printr-o abordare activă și operativă, evidențiată prin Raport de activitate al Inspecției procurorilor pentru anul 2024

soluționarea unui număr considerabil de sesizări și proceduri disciplinare. Procesul de examinare a sesizărilor a fost desfășurat cu o rigurozitate care a asigurat respectarea normelor legale și etice, în conformitate cu principiile fundamentale ale statului de drept.

Aplicarea unui proces analitic și meticulos, cu luarea în calcul a elementelor de priorizare, a fost esențială pentru consolidarea încrederii în sistemul Procuraturii și pentru menținerea unui nivel înalt de responsabilitate și transparență în activitatea procurorilor.

Continuarea acestei activități, va presupune aprofundarea rigorii în evaluarea fiecărei sesizări, cu o atenție deosebită asupra complexității abaterilor disciplinare și asupra respectării drepturilor fundamentale atât ale procurorilor în cadrul procedurilor disciplinare, cât și ale titularilor acestor acțiuni. Doar prin asemenea procedee, Inspekția Procurorilor își va întări rolul de garant al integrității profesionale, generând impact direct asupra eficienței și credibilității sistemului procuraturii *per ansamblu*.

De asemenea, prin implementarea unor practici și soluții inovative, precum Ghidurile privind abaterile disciplinare, procesul disciplinar va deveni mai transparent, coerent și eficient, contribuind la un mediu profesional mai echitabil și mai responsabil pentru toți actorii implicați în administrația justiției.

Priorități

Prioritățile Inspekției procurorilor pentru anul 2025, sunt reflectate în proiectul Planului de activitate a Inspekției procurorilor pentru anul 2025, care urmează a fi prezentat pentru aprobare Consiliului Superior al Procurorilor.

**Inspector - șef
al Inspekției procurorilor**

semnat

Mircea ROȘIORU